

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Хрисула Атанас Недялкова – Университет „Проф д-р Асен Златаров” - Бургас
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

в област на висше образование: 1. Педагогически науки

професионално направление: 1.2. Педагогика

докторска програма: Теория на възпитанието и дидактика (социална педагогика)

автор: *Гергана Манчева Манева*

тема: *Социално-педагогическо консултиране за превенция на агресивното поведение при ученици в гимназиален етап на образование*

научен ръководител: *проф. д-р Нели Илиева Бояджиева*

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-1288 от 15.03.2019.г. на Ректора на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски” съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: *Социално-педагогическо консултиране за превенция на агресивното поведение при ученици в гимназиален етап на образование* за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление: 1.2. Педагогика, Теория на възпитанието и дидактика (социална педагогика).

Автор на дисертационния труд е *Гергана Манчева Манева* – докторантка в редовна форма на обучение към катедра „Педагогика и управление на образованието” с научен ръководител проф. д-р Нели Илиева Бояджиева от Софийски университет „Св. Климент Охридски”.

Представеният от Гергана Манева комплект материали е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва всички необходими документи.

Дисертационният труд се състои от 234 страници, от които 202 страници основен текст. Авторката е използвала 7 страници библиография (включваща общо 133 източника - 105 на кирилица и 28 на латиница) и 15 страници приложения. Структурата на дисертацията включва: въведение, пет глави, изводи и препоръки, заключение, приноси на дисертационния труд и десет приложения. Изложението включва 70 фигури и 26 таблици.

Докторантката е приложила 3 броя публикации по темата на дисертацията, от които 2 самостоятелни и 1 монография в съавторство. Всички те пряко корелират с темата на дисертацията.

Гергана Манева е родена през 1991 г. Завършила е специалност Психология - ОКС Бакалавър и специалност „Управление на човешките ресурси” - ОКС Магистър. Членува в Сдружение на младите психолози в България „4-ти април” и има над 10 участия в национални научни форуми и проекти, както и изследователски и организационни активности.

2. Актуалност на тематиката

Дисертацията е посветена на значим и недостатъчно изследван във визирания контекст проблем от областта на теорията и практиката на социалната педагогика. Избраната от докторантката тема е актуална не само за педагогическата теория, но и за образователната практика. Това е така, защото днес училищната институция с всички свои ресурси има важната задача, освен всички останали, да провежда и активна превенция срещу агресивността и асоциалното поведение и да създава условия за изграждането на навици, ценности и нагласи за пълноценно социално функциониране на личността, съобразно обществените очаквания към нея.

Научното намерение на докторантката е да проучи социално-педагогическото консултиране в училище и неговата водеща роля във възпитателния процес в контекста на емоционално-поведенческите проблеми и възможността за успешна превенция на агресивните тенденции в училище и решаване на проблемите на възпитанието на учениците.

В този смисъл разработената от нея тема е актуална и има научна стойност в теоретичен и в научно-приложен план.

3. Познаване на проблема

Доброто познаване на проблематиката от докторантката проличава в критичния и задълбочен анализ на състоянието на проблема за консултирането в социално-педагогическата работа. В анализа са разгледани актуалните теоретични и практико-приложни основи на консултирането като са обобщени и систематизирани неговите особености. Проучените възможни и подходящи за адаптиране в българската училищна среда модели за социално-педагогическо консултиране като част от системата на социално-педагогическата работа подпомагат реализирането на задачите на изследването.

4. Методика на изследването

Избраните методика и организация на изследването са коректно и ясно подбрани и формулирани, което позволява постигането на поставената цел и адекватен отговор на задачите, търсещи решения в дисертационния труд. Инструментариумът на изследването също е прецизно подбран и удовлетворява параметрите на изследването.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и и приносите

Основните акценти на дисертационния труд са подбрани след проучване на многообразието от проблеми, чийто анализ се характеризира със задълбоченост, лична позиция и значими за педагогическата теория и практика изводи.

Структурата на дисертацията е логична и е обусловена от поставената цел на изследването. Отделните части на дисертационното изследване формират композиционно единство, обединено от общата цел.

Резултатите от изследването и статистическата проверка на хипотезите на емпиричното изследване водят към отхвърляне на нулевата хипотеза (H₀) на дисертационния труд и приемане на алтернативната хипотеза (H₁), а именно, че социално-педагогическото консултиране на ученици занижава нивата на агресия сред учениците и води до промяна в предизвикателното поведение и нагласите спрямо него.

Тук, според мен, е и най-значимият в приложен план елемент на дисертационния труд – а именно – авторският модел за групово консултиране на ученици от гимназиален етап на образованието за превенция на агресивното поведение в училище понижава нивата на несдържаност на учениците, води до разширяване на общите им познания по въпросите, свързани с агресията – как да разпознават нейните прояви и как да ѝ противодействат, трайно променя нагласите на учениците към предизвикателното поведение. Всичко това доказва приложимостта и значимостта на модела.

Изводите произтичат от конкретното изследване и открояват научни и приложни постижения. Заключение е смислово обобщение на представените в изложението констатации. В него докторантката предлага ясни отговори на поставените в началото изследователски задачи.

Приносите отразяват основните научни и приложни постижения на дисертационния труд

В теоретичен план:

1. Направен и представен е обстоен задълбочен анализ на актуалните теоретични и практико-приложни основи на социално-педагогическото консултиране, като са обобщени и систематизирани неговите особености. Проучени са модели за социално-педагогическото консултиране като част от системата на социално-педагогическата работа, възможни и подходящи за адаптиране в българската училищна среда.
2. Разгледани са областите на приложения на социално-педагогическото консултиране, анализирани са прийомоте на социално-педагогическото консултиране в контекста на училищната образователна среда.
3. Проучени и представени са актуални подходи за намаляване на предизвикателното поведение и за превенция на агресията в училище.

В практико-приложени план:

- Разработен е инструмент за проучване знанията на учениците относно същността на агресията и емпирично са установени техните нагласи спрямо предизвикателното поведение в училище
- Проучено е експертното мнение за състоянието на агресията и предизвикателното поведение в българското училище и възможностите на социално-педагогическото консултиране за повлияване върху този феномен
- Разработен е инструмент за експертна оценка на авторския модел за групово консултиране чрез методи на социално-педагогическото консултиране
- Изготвена е опитна програма с авторски модел за групово консултиране с цел превенция на агресивното поведение при ученици в гимназиален етап на образование. Моделът е апробиран в реална среда и емпирично е доказана неговата ефективност и приложимост в практиката
- Разработеният инструмент за получаване на обратна връзка за установяване удовлетвореността на клиентите от авторския модел за групово консултиране чрез методите на социално-педагогическото консултиране е необходим и приложим в практиката.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантката е приложила 3 броя публикации по темата на дисертацията – статии в научни списания и сборници от конференции. Броят, характерът и качеството на публикациите съответстват на изискванията на ПУ за публична защита на дисертационния труд и отразяват същността и постигнатите резултати в дисертационното изследване.

Приемам , че участието на докторантката в проведеното дисертационно изследване и във формулираните резултати и приноси са негова лична заслуга.

7. Автореферат

Авторефератът съответства на съдържанието на дисертационния текст и представя адекватно, цялостно и по коректен начин съдържанието и основните постижения в него.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръката ми е: основната част от съдържанието на дисертационния труд да получи публичност след защитата като авторката прецени в каква насока би го допълнила.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Педагогически факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката *Гергана Манчева Манева* притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на *Гергана Манчева Манева* в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление: 1.1. Теория и управление на образованието, докторска програма: Управление на образованието.

10.03.2019г.

Изготвил становището:

доц. д-р Хрисула Недялкова